

SMJERNICE

za rad klubova mladih Hrvatskog Crvenog križa

društava Hrvatskog Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije

Sufinancira
Europska unija

Erasmus+
Obogaćuje živote, širi vidike.

HRVATSKI CRVENI KRIŽ
DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Nakladnik
Hrvatski Crveni križ Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije
www.dckobz.hr

Za nakladnika
Goran Latković, mag. oec.

Urednici
Goran Latković, mag. oec.
Marija Mrkić, mag. prim. educ.

Ilustracije, fotografije i grafička obrada
Hrvatski Crveni križ Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije

Mjesto i godina izdanja
Osijek, 2026.

Digitalno izdanje, dostupno na www.dckobz.hr

O PROJEKTU

Ove Smjernice za rad klubova mladih nastale su u okviru projekta:
Youth Vision – Osnaživanje za aktivno sudjelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini

Broj ugovora: 2025-1-HR01-KA154-YOU-000305365
Projekt je financiran sredstvima Europske unije kroz program Erasmus+.

Uvjeti korištenja:

Ovo je publikacija otvorenog pristupa. Sadržaj se može slobodno koristiti, umnožavati i distribuirati u nekomercijalne svrhe, uz obvezno navođenje izvora: Hrvatski Crveni križ Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije, Smjernice za rad klubova mladih društava Hrvatskog Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije (2026.).

Financirano sredstvima Europske unije. Iznesena mišljenja i stavovi odražavaju isključivo stav autora i ne moraju se podudarati sa stavovima Europske unije ili Agencije za mobilnost i programe EU. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

ISBN 978-953-47140-0-3

Goran Latković, mag. oec.
Marija Mrkić, mag. prim. educ.

**Smjernice za rad klubova mladih Hrvatskog Crvenog križa
društava Hrvatskog Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije**

Osijek, 2026.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Struktura i način korištenja Smjernica	2
3. Polazišta i temeljna načela rada klubova mladih	3
3.1. Misija klubova mladih	3
3.2. Temeljna načela rada klubova mladih	3
4. Programsko strukturiranje i edukacije	5
4.1. Uloga programskog strukturiranja u radu kluba mladih.....	5
4.2. Programska područja i podjela programa	5
4.2.1. Primarni programi	6
4.2.2. Sekundarni programi	6
4.2.3. Tercijarni programi.....	7
4.2.4. Edukacije za razvoj predavačkih i facilitacijskih vještina mladih	7
4.3. Postavljanje ciljeva i osmišljavanje programa.....	9
4.4. Edukacije kao alat osnaživanja mladih.....	10
4.5. Organizacijske smjernice za provedbu programa i edukacija.....	10
4.6. Promocija, suradnja i održivost programa.....	11
5. Mobilnost i umrežavanje.....	13
5.1. Mobilnost kao strateški koncept.....	13
5.1.1. Razumijevanje mobilnosti u humanitarnom kontekstu	13
5.1.2. Programi mobilnosti dostupni mladim volonterima	14
5.1.3. Vrijednost mobilnosti za razvoj organizacije i zajednice	14
5.2. Prepreke mobilnosti i njihovo prevladavanje	14
5.2.1. Prepoznate prepreke u dosadašnjoj praksi	14
5.2.2. Smjerovi za prevladavanje prepreka	15
5.3. Informiranje i uključivanje mladih	16
5.3.1. Potreba za sustavnim informiranjem	16
5.3.2. Uključivanje mladih u sve faze procesa	16
5.4. Partnerstva kao temelj mobilnosti i umrežavanja	17
5.4.1. Strateška važnost partnerstava	17
5.4.2. Razvoj i održavanje suradnje na razini županije	17
5.5. Motivacija, uključivanje i održivost stečenih znanja	18
5.5.1. Razumijevanje motivacije mladih	18
5.5.2. Uloga roditelja, mentora	18

Sufinancira

Europska unija

Erasmus+

Obogaćuje živote, širi vidike.

HRVATSKI CRVENI KRIŽ

DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

5.5.3.	Održivost znanja i učinaka mobilnosti	19
6.	Volonterski menadžment i kapacitiranje.....	20
6.1.	Privlačenje i regrutacija volontera	20
6.2.	Uvođenje novih volontera	21
6.3.	Uloge, mentorstvo i organizacija podrške	21
6.4.	Komunikacija, sastanci i prilagodba rada mladima.....	22
6.5.	Kapacitiranje i edukacija volontera.....	22
6.6.	Motivacija, prepoznavanje doprinosa i zadržavanje volontera	23
6.7.	Procjena kompetencija i mogućnosti napredovanja	24
6.8.	Digitalni alati i administrativna podrška	24
6.9.	Korporativno volontiranje i sigurnost mladih	24
7.	Sustav praćenja, komunikacije, evaluacije i diseminacije	26
7.1.	Praćenje aktivnosti i organizacijska evidencija	26
7.2.	Ključni pokazatelji uspješnosti i vrednovanje rezultata	27
7.3.	Evaluacija kao kontinuiran proces učenja.....	27
7.4.	Uključivanje volontera u evaluaciju i unapređenje rada	28
7.5.	Komunikacija rezultata i diseminacija prema javnosti.....	28
7.6.	Interna komunikacija, transparentnost i dostupnost informacija	29
7.7.	Standardizirani obrasci, digitalni alati i arhiviranje.....	30
8.	Zaključak.....	31

1. Uvod

Ove Smjernice za rad klubova mladih Hrvatskog Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije izrađene su u okviru Erasmus+ projekta KA154 „Youth Vision – Osnaživanje za aktivno sudjelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini“ kao rezultat suradničkog procesa mladih, donositelja odluka i drugih relevantnih dionika. Njihova je svrha pružiti zajednički i primjenjiv okvir za planiranje, provedbu, praćenje i unapređenje rada klubova mladih.

Ove Smjernice ne predstavljaju normativni dokument Hrvatskog Crvenog križa Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije nego operativna načela i postupke koji su usklađeni sa Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu (NN 71/10, 136/20), statutima društava Hrvatskog Crvenog križa na svim razinama i ostalim relevantnim propisima te služe kao praktičan alat i podloga za razumijevanje, planiranje i unapređenje rada klubova mladih u okviru važećeg institucionalnog i pravnog okvira.

Smjernice polaze od razumijevanja kluba mladih kao sigurnog, uključivog i participativnog prostora u kojem mladi uče, volontiraju, razvijaju kompetencije, preuzimaju odgovornost i aktivno sudjeluju u životu zajednice. Klub mladih pritom nije samo mjesto provedbe aktivnosti, nego i prostor pripadanja, osnaživanja i zajedničkog djelovanja.

Potreba za ovim Smjernicama proizlazi iz činjenice da na području Osječko-baranjske županije postoje različite razine razvijenosti klubova mladih, različiti lokalni uvjeti rada te nejednake mogućnosti uključivanja mladih, osobito između urbanih i ruralnih sredina. Smjernice zato nastoje pridonijeti većoj usklađenosti, kvaliteti i održivosti rada, uz dovoljno prostora za prilagodbu lokalnom kontekstu i stvarnim potrebama mladih.

Posebna vrijednost ovih Smjernica jest u tome što su oblikovane kroz participativni model uz aktivno sudjelovanje mladih. Kroz dijalog, razmjenu iskustava i promišljanje vlastitih potreba mladi su prepoznali ključna područja važna za kvalitetan rad kluba mladih: relevantne sadržaje, dostupnost i otvorenost prostora, mogućnost stvarnog sudjelovanja, podršku razvoju kompetencija, povezanost sa zajednicom te sustavno praćenje i unapređenje rada. Time ove Smjernice nisu samo dokument za mlade, nego dokument oblikovan iz njihove perspektive.

Smjernice su namijenjene mladima, voditeljima klubova mladih, volonterima, osobama koje rade s mladima te partnerima koji sudjeluju u razvoju i provedbi aktivnosti. Njegova je svrha pomoći klubovima mladih da svoj rad ne promatraju samo kroz broj aktivnosti, nego i kroz njihovu kvalitetu, relevantnost i učinak na mlade i zajednicu. U tom smislu, Smjernice treba koristiti kao praktičan alat za razvoj rada klubova mladih, a ne samo kao opis poželjnih načela.

2. Struktura i način korištenja Smjernica

Ove su Smjernice strukturirane tako da pruže jasan, pregledan i primjenjiv okvir za razvoj i rad klubova mladih. Dokument je organiziran kroz četiri ključna područja koja obuhvaćaju najvažnije dimenzije rada klubova mladih:

- programsko strukturiranje i edukacije,
- mobilnost i umrežavanje,
- volonterski menadžment i kapacitiranje te
- sustav praćenja, komunikacije, evaluacije i diseminacije.

Takva struktura omogućuje da se rad klubova mladih promatra cjelovito, odnosno kao spoj sadržajnog rada s mladima i organizacijskih procesa koji osiguravaju kvalitetu, kontinuitet i održivost djelovanja.

Svako od navedenih područja u ovom se dokumentu razrađuje prema istoj razvojnoj logici: **planiranje, provedba, praćenje i vrednovanje te unapređenje**. Na taj se način Smjernice ne zadržavaju samo na opisu onoga što je potrebno raditi, nego usmjeravaju pozornost i na način na koji se aktivnosti pripremaju, provode, prate i dalje razvijaju.

Smjernice su zamišljene kao alat koji se može koristiti u planiranju rada, provedbi aktivnosti, unutarnjoj refleksiji tima, procjeni kvalitete postojećih praksi i osmišljavanju daljnjih poboljšanja. Njihova je svrha pomoći klubovima mladih da vlastiti rad promatraju sustavno, razvojno i usmjereno na mlade, uz istodobno uvažavanje specifičnosti lokalnog konteksta.

3. Polazišta i temeljna načela rada klubova mladih

Rad klubova mladih s područja Osječko-baranjske županije polazi od razumijevanja mladih kao važnih dionika zajednice, nositelja promjena i ravnopravnih sudionika u oblikovanju sadržaja, aktivnosti i razvojnih smjerova kluba mladih. Klub mladih pritom se promatra kao siguran, uključiv i poticajan prostor u kojem mladi imaju priliku učiti, družiti se, informirati se, razvijati svoje kompetencije, volontirati, izražavati vlastite ideje i aktivno sudjelovati u životu zajednice. Njegova uloga nije samo u organiziranju aktivnosti za mlade, nego i u stvaranju uvjeta u kojima mladi mogu biti viđeni, saslušani, osnaženi i prepoznati kao aktivni sudionici društvenih procesa.

Polazište ovih Smjernica jest da kvalitetan rad kluba mladih mora biti usmjeren na stvarne potrebe mladih, na specifičnosti lokalne zajednice i na vrijednosti humanog, solidarnog i participativnog djelovanja koje proizlaze iz rada Hrvatskog Crvenog križa. Klub mladih treba biti otvoren različitim skupinama mladih, osobito onima koji imaju manje prilika za sudjelovanje, koji dolaze iz ruralnih sredina ili su iz drugih razloga rjeđe uključeni u organizirane oblike rada s mladima. U tom smislu, kvaliteta rada kluba mladih ne mjeri se samo brojem aktivnosti, nego i dostupnošću prostora, relevantnošću sadržaja, razinom uključenosti mladih, kvalitetom odnosa i sposobnošću kluba da uči iz vlastite prakse te se kontinuirano razvija.

3.1. Misija klubova mladih

Misija klubova mladih jest stvarati siguran, uključiv i participativan prostor u kojem mladi aktivno sudjeluju, razvijaju svoje potencijale, stječu znanja i vještine, grade odnose povjerenja i solidarnosti te doprinose razvoju humanije, povezanije i otpornije lokalne zajednice.

3.2. Temeljna načela rada klubova mladih

Rad klubova mladih temelji se na nekoliko međusobno povezanih načela koja usmjeravaju njihovo planiranje, provedbu i razvoj. Ta načela pomažu da rad klubova mladih bude prepoznatljiv, kvalitetan, usmjeren na mlade i usklađen s vrijednostima Hrvatskog Crvenog križa.

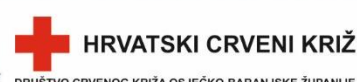
Usmjerenost na mlade i njihove potrebe znači da rad kluba mladih polazi od stvarnih potreba, interesa, iskustava i potencijala mladih u lokalnoj zajednici, a ne od unaprijed zadanih i nepromjenjivih obrazaca rada. Mladi kao sukreatori podrazumijevaju da mladi nisu samo korisnici aktivnosti, nego aktivni sudionici u osmišljavanju, planiranju, provedbi, praćenju i unapređenju rada kluba, u skladu s načelom mladi za mlade.

Siguran, uključiv i podržavajući prostor znači stvaranje okruženja u kojem se mladi osjećaju prihvaćeno, poštovano i slobodno izražavaju svoje mišljenje, potrebe i prijedloge, uz kulturu nenasilne komunikacije, međusobnog uvažavanja i otvorenosti prema različitostima. Dostupnost i otvorenost svim mladima podrazumijevaju da klub mladih nastoji ukloniti prepreke sudjelovanju te osigurati jednake prilike za uključivanje, osobito mladima iz ruralnih sredina, mladima s manje mogućnosti i onima koji su rjeđe uključeni u organizirane oblike rada s mladima.

Neformalno učenje i razvoj kompetencija ističu klub mladih kao prostor učenja kroz iskustvo, suradnju, volontiranje i aktivno sudjelovanje, pri čemu radionice, edukacije, treninzi, seminari, volontiranje, učenje zalaganjem u zajednici, razmjene mladih, kampovi i ljetne škole, vršnjačko učenje (peer learning), iskustveno učenje, projektno učenje, terenski rad i studentske posjete sudjelovanje u zajednici i građanski angažman i drugi oblici rada trebaju doprinositi razvoju osobnih, socijalnih, građanskih i organizacijskih kompetencija mladih. Aktivno sudjelovanje i odgovornost znače da klub mladih potiče mlade na inicijativu, preuzimanje odgovornosti i djelovanje u zajednici, jačajući njihovu ulogu kao aktivnih građana i pokretača pozitivnih promjena. Povezanost sa zajednicom i suradnja podrazumijevaju razvijanje odnosa s lokalnom zajednicom, odgojno-obrazovnim ustanovama, jedinicama lokalne i regionalne samouprave, organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim dionicima, kako bi se stvorile kvalitetnije i održivije prilike za sudjelovanje mladih. Kvaliteta, praćenje i kontinuirano unapređenje znače da se rad kluba mladih razvija sustavno, kroz planiranje, provedbu, praćenje, vrednovanje i unapređenje, uz razvoj kulture refleksije, evaluacije i učenja iz iskustva. Utemeljenost u načelima Hrvatskog Crvenog križa znači da se rad klubova mladih razvija u skladu sa sedam temeljnih načela Međunarodne federacije Crvenog križa i Crvenog polumjeseca: humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dobrovoljnost, jedinstvenost i univerzalnost. Ta načela predstavljaju vrijednosni temelj djelovanja klubova mladih i očituju se u načinu rada s mladima, u odnosu prema zajednici, u poticanju solidarnosti, poštovanju dostojanstva svake osobe, uključivosti, volontiranju i djelovanju za opće dobro.

Sufinancira
Europska unija **Erasmus+**
Obogaćuje živote, širi vidike.

4. Programsko strukturiranje i edukacije

Programsko strukturiranje i edukacije predstavljaju jednu od temeljnih sastavnica rada klubova mladih Hrvatskog Crvenog križa. Kroz taj segment mladi ne dobivaju samo sadržaj u kojem sudjeluju, nego i jasan okvir razvoja: od prvog uključivanja i upoznavanja s vrijednostima Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, preko stjecanja konkretnih znanja i vještina, do postupnog preuzimanja aktivnije uloge u planiranju, provedbi i vođenju aktivnosti.

U izradi i daljnjem razvoju ovoga područja potrebno je polaziti od već oblikovanih iskustava i smjernica klubova mladih, uz njihovu dodatnu doradu i povezivanje u zajednički, pregledan i primjenjiv okvir. Svrha ovoga poglavlja nije propisati jedinstven model rada za sve klubove mladih, nego ponuditi smjer koji pomaže da programi i edukacije budu smisleni, razvojni, usmjereni na mlade i prilagođeni lokalnom kontekstu.

4.1. Uloga programskog strukturiranja u radu kluba mladih

Kvalitetno programsko strukturiranje pomaže klubu mladih da svoj rad ne promatra kao skup nepovezanih aktivnosti, nego kao smislen i razvojno usmjeren proces. Aktivnosti imaju najveću vrijednost onda kada su dio šireg programa, kada odgovaraju stvarnim interesima i potrebama mladih te kada je mladima jasno zašto se određena aktivnost provodi i što se njome želi postići. Važno je da programi i edukacije ne proizlaze isključivo iz organizacijskih navika ili raspoloživih termina, nego iz ravnoteže između potreba lokalne zajednice, stvarnih mogućnosti mladih i misije Hrvatskog Crvenog križa. Takav pristup doprinosi većoj motivaciji, osjećaju pripadnosti, dugoročnijem zadržavanju mladih u klubu i kvalitetnijem povezivanju aktivnosti unutar jedne programske cjeline. Programsko strukturiranje posebno je važno i zato što mladima omogućuje vidljiv razvojni put. Kada postoji jasan slijed uključivanja, edukacija, preuzimanja odgovornosti i daljnjih prilika za napredovanje, mladi lakše prepoznaju vlastito mjesto u klubu mladih i dugoročnije se povezuju s njegovim radom.

4.2. Programska područja i podjela programa

Radi kvalitetnijeg planiranja, preglednosti i ravnoteže između temeljnih i razvojnih sadržaja, preporučuje se programe u radu s mladima promatrati kroz tri međusobno povezana programska sloja: primarne, sekundarne i tercijarne programe. Takva podjela ne služi administrativnom razvrstavanju, nego pomaže da klub mladih jasnije prepozna koje aktivnosti čine njegovu osnovu, koje nadograđuju postojeći rad, a koje otvaraju prostor za razvojne i projektne iskorake.

4.2.1. Primarni programi

Primarni programi čine temelj rada s mladima u Crvenom križu. Riječ je o programima koji su izravno povezani s misijom i javnim ovlastima Crvenog križa te predstavljaju prvi i najčešći oblik uključivanja mladih u organizaciju. Kroz ove programe mladi stječu osnovna znanja, vještine i vrijednosti humanitarnog djelovanja, a istovremeno razvijaju osjećaj pripadnosti organizaciji.

Primarni programi uključuju:

1. **Prvu pomoć**, kao temeljni program osposobljavanja za pružanje pomoći u hitnim situacijama,
2. **Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa**, koje objedinjuje znanja iz prve pomoći, humanitarnih vrijednosti i timskog rada,
3. **Realističan prikaz ozljeda**, kao specijalizirani edukativni program koji podupire kvalitetu edukacija i vježbi,
4. **Terenske jedinice mladih**, koje pripremaju mlade za djelovanje u kriznim i izvanrednim situacijama.

Ovi programi predstavljaju osnovu na kojoj se gradi daljnje uključivanje mladih u složenije oblike rada i odgovornosti.

4.2.2. Sekundarni programi

Sekundarni programi nadograđuju primarne te omogućuju mladima produbljivanje znanja, razvoj specifičnih kompetencija i šire razumijevanje društvenih izazova. Oni su usmjereni na prevenciju, edukaciju i osnaživanje mladih u odnosu na aktualne potrebe zajednice i društva.

Sekundarni programi obuhvaćaju:

1. **Humane vrijednosti** - program obuhvaća djecu i mlade u osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju
2. **Odgoj za humanost od malih nogu** - program obuhvaća djecu uključenu u rani i predškolski odgoj i obrazovanje
3. **Mentalno zdravlje i psihosocijalnu podršku**, s naglaskom na emocionalnu pismenost i otpornost,
4. Uključivanje u provedbu **djelatnosti i javnih ovlasti** društava Hrvatskog Crvenog križa usmjerenih potrebama zajednice, kao što su aktivnosti prikupljanja i/ili distribucije humanitarne pomoći te njihovo planiranje. Uključivanje u animaciju i promociju dobrovoljnog darivanja krvi među mladima i sl.,
5. **Klimatske promjene i zaštitu okoliša**, kroz edukaciju i djelovanje u zajednici,
6. Preventivni program Hrvatskog Crvenog križa:
 - **Prevenciju trgovanja ljudima,**
 - **Prevenciju ovisnosti,**
 - **Sigurnost na internetu i medijsku pismenost,**
 - **Prevenciju vršnjačkog nasilja,**

- **Nasilje u mladenačkim i partnerskim odnosima,**
- 7. **Programne migracija i rada s osobama u pokretu,** usmjerene na solidarnost, toleranciju i inkluziju.
- 8. **Međunarodno humanitarno pravo,** s ciljem upoznavanja mladih s osnovama zaštite ljudskog dostojanstva u oružanim sukobima i krizama,

Sekundarni programi omogućuju mladima da se aktivno uključe u teme koje nadilaze osnovne vještine i potiču njihovo kritičko razmišljanje, društvenu odgovornost i empatiju.

4.2.3. Tercijarni programi

Tercijarni programi odnose se na razvojne i projektne aktivnosti, najčešće financirane iz fondova Europske unije i drugih međunarodnih izvora, koje mladima pružaju priliku za naprednije oblike sudjelovanja, mobilnost i stjecanje iskustva izvan lokalne zajednice.

Ovi programi usmjereni su na:

- uključivanje mladih u osmišljavanje, pisanje i provedbu projekata,
- sudjelovanje u europskim programima za mlade, poput Erasmus+ i Europskih snaga solidarnosti,
- razvoj kompetencija u području projektnog upravljanja, timskog rada, komunikacije i liderstva,
- poticanje međunarodne suradnje, mobilnosti i razmjene iskustava,
- jačanje aktivnog građanstva i sudjelovanja mladih u donošenju odluka.

Tercijarni programi predstavljaju usavršavanja mladih volontera, jer omogućuju prijelaz iz uloge sudionika u ulogu nositelja aktivnosti, inicijativa i projektnih ideja. Kroz njih mladi razvijaju menadžerske, organizacijske i komunikacijske kompetencije, ali i jačaju samopouzdanje, odgovornost i osobni razvoj. Upravo zato ovi programi imaju važnu ulogu u stvaranju budućih voditelja, koordinatora i aktivnih članova zajednice.

4.2.4. Edukacije za razvoj predavačkih i facilitacijskih vještina mladih

Uz stručne i tematske edukacije, posebno je važno sustavno razvijati predavačke i facilitacijske vještine mladih, kako bi stečena znanja mogli kvalitetno prenositi drugima unutar lokalne zajednice i na području djelovanja lokalnih društava Crvenog križa. Na taj način mladi ne ostaju samo korisnici edukacija, već postaju aktivni nositelji znanja i promjena u svojoj sredini.

Edukacije usmjerene na razvoj predavačkih vještina mladima omogućuju stjecanje osnovnih kompetencija za javni nastup, vođenje radionica i rad s grupama različite dobi. Kroz takve edukacije mladi uče kako strukturirati sadržaj, prilagoditi poruku ciljnoj skupini, koristiti interaktivne metode rada te komunicirati jasno i samouvjereno. Poseban naglasak stavlja se na praktične vježbe, tijekom kojih mladi imaju priliku isprobati ulogu predavača, dobiti povratnu informaciju i postupno razvijati sigurnost u vlastite sposobnosti.

Za kvalitetan rad s mladima važno je da edukacije ne budu jednokratne aktivnosti, već dio kontinuiranog procesa učenja. Klubovima mladih preporučuje se planirati edukacije tako da mladi imaju mogućnost postupnog napredovanja, od osnovnih edukacija, preko specijaliziranih programa, do preuzimanja uloga edukatora ili mentora mlađim članovima. Na taj način edukacije postaju alat ne samo za prijenos znanja, već i za dugoročno osnaživanje mladih i održivost rada Kluba mladih.

4.3. Postavljanje ciljeva i osmišljavanje programa

Jasno postavljeni ciljevi predstavljaju preduvjet kvalitetnog programa. Potrebno je da svaki klub mladih, u skladu sa svojim kapacitetima i lokalnim okolnostima, zna što želi postići određenim programom ili edukacijom, kome je aktivnost namijenjena i po čemu će se prepoznati da je ispunjen očekivane ishode i učinak. Ciljevi ne bi trebali ostati na razini općih želja, nego biti dovoljno jasni da povežu svrhu aktivnosti, očekivane rezultate i stvarne promjene za mlade ili zajednicu.

Važno je da u definiranju ciljeva sudjeluju i mladi. Kada mladi sudjeluju u razgovoru o prioritetima, predlažu teme i sudjeluju u odlučivanju o sadržajima, raste njihov osjećaj odgovornosti, pripadnosti i motivacije za dugoročnije uključivanje. Preporučuje se da se na početku programske godine ili prije važnijeg ciklusa aktivnosti održi zajednički razgovor o tome što se želi razvijati, koje su potrebe mladih, koje su potrebe zajednice i koje su mogućnosti kluba mladih.

Godišnji plan rada i kalendar aktivnosti pritom trebaju biti živi alati, a ne samo formalni dokumenti. Potrebno je da budu dovoljno jasni da usmjeravaju rad, ali i dovoljno fleksibilni da omoguće prilagodbe tijekom godine. U planiranju sadržaja važno je povezati redovite aktivnosti, edukacije, promotivne aktivnosti, partnerstva i posebne događaje tako da čine prepoznatljiv i međusobno povezan program. Također, potrebno je na koordinacijskim sastancima mladih na razini županije izraditi godišnji plan rada i kalendar aktivnosti koji će sadržavati aktivnosti svih društava s područja Osječko-baranjske županije, a sve kako bi se spriječilo preklapanje aktivnosti. Kalendar aktivnosti na razini županije potrebno je ažurirati s nadolazećim aktivnostima minimalno dva tjedna prije njihove provedbe.

Mladi su prepoznali priliku za snažnije uključivanje lokalnih društava Crvenog križa u provedbu izvanškolskih aktivnosti (program B2) u okviru modela cjelodnevne škole u osnovnim školama. U službenom okviru Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, program B2 odnosi se na izvanškolske aktivnosti, sudjelovanje učenika u njemu je izborna, a njegova se provedba predviđa kroz suradnju škole, osnivača i drugih nositelja odgojno-obrazovnih aktivnosti. To otvara prostor da lokalna društva Crvenog križa budu relevantan partner u osmišljavanju i provedbi aktivnosti koje odgovaraju potrebama djece i mladih. Takav pristup može biti važan i za daljnji razvoj budućih programa i projekata lokalnih društava Crvenog križa. Uključivanjem u izvanškolske aktivnosti u osnovnim školama Crveni križ može djeci i mladima približiti svoje vrijednosti, područja djelovanja i mogućnosti uključivanja, a istodobno razvijati sadržaje koji tijekom školske godine potiču usvajanje životnih vještina, posebnih znanja, humanitarnih vrijednosti, solidarnosti, sigurnosti i aktivnog sudjelovanja u zajednici. Takvi programi mogu pridonijeti većoj vidljivosti rada Crvenog križa u lokalnoj zajednici, jačanju suradnje sa školama te stvaranju kvalitetne osnove za motiviranje i uključivanje budućih mladih volontera. Budući da Ministarstvo predviđa stručnu prosudbu i dopusnicu za pojedine izvanškolske programe u okviru B2, to je ujedno i prostor za promišljanje kvalitetno strukturiranih sadržaja koje bi lokalna društva Crvenog križa mogla razvijati i prijavljivati u skladu sa školskim kontekstom i razvojnim potrebama djece i mladih.

4.4. Edukacije kao alat osnaživanja mladih

Edukacije su jedan od najvažnijih alata osnaživanja mladih u radu kluba mladih. Kroz njih mladi ne stječu samo nova znanja i vještine, nego razvijaju sigurnost u vlastite sposobnosti, osjećaj kompetentnosti i spremnost za aktivniju ulogu u zajednici. Zbog toga je važno da edukacije budu promišljene kao razvojni proces, a ne samo kao niz povremenih sadržaja.

Preporučuje se da klubovi mladih u radu s mladima polaze od temeljnih edukacija Hrvatskog Crvenog križa, kao što su Osnovna edukacija volontera, edukacije iz prve pomoći, realističnog prikaza ozljeda i edukacije za Terenske jedinice mladih. Uz njih je potrebno dodatno razvijati i edukacije iz područja humanitarnih vrijednosti i zaštite prava, prevencije nasilja, mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške, sigurnosti na internetu, prevencije ovisnosti, trgovanja ljudima, klimatskih promjena, migracija i drugih tema koje odgovaraju stvarnim izazovima mladih.

Posebno je važno sustavno razvijati predavačke i facilitacijske vještine mladih. Klub mladih dugoročno je snažniji onda kada mladi ne ostaju samo polaznici edukacija, nego postupno postaju voditelji radionica, vršnjački edukatori, mentori mlađim članovima i osobe koje mogu kvalitetno predstavljati sadržaje Crvenog križa u zajednici. Takav pristup jača održivost rada i doprinosi prijenosu znanja unutar kluba.

U provedbi edukacija preporučuje se koristiti metode neformalnog učenja i aktivirajući pristupe radu: radionice, praktične vježbe, rad u manjim skupinama, peer-to-peer pristup, simulacije, role-play, studije slučaja i vođenu refleksiju. Takve metode mladima omogućuju veći stupanj sudjelovanja, lakše povezivanje sadržaja s vlastitim iskustvom i bolji prijenos znanja u praksu.

Edukacije je poželjno planirati kao razvojni put: od početnog upoznavanja s organizacijom i osnovnim sadržajima, preko tematskih i specijaliziranih edukacija, do uključivanja u mentorsku, facilitacijsku ili organizacijsku ulogu. Na taj način edukacije postaju alat za osobni razvoj mladih, ali i za dugoročnu održivost kluba mladih.

4.5. Organizacijske smjernice za provedbu programa i edukacija

Za kvalitetnu provedbu programa nije dovoljno imati dobar sadržaj; potrebno je osigurati i odgovarajuće organizacijske uvjete. Važno je da aktivnosti budu planirane realistično, uz uvažavanje školskih i studentskih obveza, prijevoznih mogućnosti, geografskih udaljenosti i različitih ritmova života mladih u urbanim i ruralnim sredinama.

Posebno je važno naglasiti da se aktivnosti trebaju organizirati u terminima koji odgovaraju mladima, čak i kada to zahtijeva prilagodbu radnog vremena zaposlenih osoba koje rade s mladima, uključujući koordinate mladih i volontera. Ako su mladi dostupni za sastanke u večernjim terminima, vikendom ili u drugim terminima izvan uobičajenog radnog vremena,

potrebno je pronaći organizacijska rješenja koja će omogućiti njihovo stvarno sudjelovanje. Rad s mladima ne može biti u potpunosti prilagođen isključivo administrativnom rasporedu ako se želi postići stvarna participacija i kontinuitet uključivanja.

Preporučuje se i kombiniranje susreta uživo s online oblicima rada, osobito kada geografske udaljenosti, ograničeno vrijeme volontera ili financijska ograničenja otežavaju redovita okupljanja. Digitalni alati mogu pomoći u koordinaciji, razmjeni materijala, kratkim pripremim sastancima i održavanju kontinuiteta između većih aktivnosti.

U provedbi edukacija i programa potrebno je osigurati sigurno, uključivo i podržavajuće okruženje. To uključuje jasne informacije o aktivnosti, primjerene upute za sudionike, mentorsku podršku, mogućnost postavljanja pitanja i pravodobnu komunikaciju o očekivanjima, odgovornostima i granicama uloga. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti dobrobiti mladih, kako bi sudjelovanje u aktivnostima bilo iskustvo rasta, a ne izvor nepotrebnog pritiska ili preopterećenja. Posebna pažnja treba se posvetiti brizi za dobrobit i mentalno zdravlje volontera. Volontiranje ne smije biti izvor preopterećenja ili pritiska, već iskustvo koje mladima omogućuje osobni rast i pozitivno iskustvo zajedničkog djelovanja. Redovita komunikacija, praćenje opterećenja i otvoren prostor za razgovor o izazovima važni su elementi odgovornog rada s mladim volonterima.

Uspostavljanje i primjena etičkih smjernica i politika o pravima volontera, poput Etičkog kodeksa Hrvatskog Crvenog križa, pravilnika o radu s volonterima, Smjernica za rad s djecom dodatno osigurava jasnoću, sigurnost i zaštitu svih uključenih. Takvi dokumenti ne služe samo kao formalni okvir, već kao alat za izgradnju kulture poštovanja, odgovornosti i međusobnog uvažavanja.

4.6. Promocija, suradnja i održivost programa

Promocija edukacija i programa važan je dio procesa uključivanja novih mladih i održavanja interesa postojećih članova. Učinkovita promocija ne svodi se samo na objavu termina i mjesta održavanja aktivnosti, nego treba jasno pokazati svrhu programa, korist za mlade i mogućnosti njihova uključivanja. Posebno su korisni pristupi u kojima mladi sudjeluju u kreiranju promotivnih poruka i sadržaja, jer takve poruke djeluju autentičnije i bolje dopiru do vršnjaka.

Suradnja s drugim klubovima mladih, društvima Crvenog križa, školama i lokalnim partnerima dodatno povećava kvalitetu programa i edukacija. Zajedničke edukacije, razmjena iskustava i povremene međuklupske aktivnosti mogu imati snažan motivacijski učinak, pomoći u dijeljenju resursa i otvoriti prostor za razvoj novih programskih ideja.

Kontinuitet i održivost programa ne ovise nužno o velikom broju aktivnosti, nego o njihovoj smislenosti, redovitosti i sposobnosti kluba da očuva i prenosi znanje. Preporučuje se dokumentirati provedene aktivnosti, prikupljati osnovne povratne informacije, čuvati materijale i uključivati nove članove uz mentorsku podršku iskusnijih volontera. Takav pristup pomaže da klub mladih zadrži prepoznatljivost, kvalitetu i dugoročnu relevantnost u zajednici.

Programsko strukturiranje i edukacije trebaju se promatrati kao razvojna osnova rada kluba mladih. Kada su sadržaji jasno osmišljeni, povezani s potrebama mladih i zajednice te popraćeni odgovarajućom organizacijskom podrškom, klub mladih postaje prostor u kojem se mladi ne samo uključuju, nego i razvijaju, preuzimaju odgovornost i dugoročno ostaju povezani s vrijednostima i djelovanjem Hrvatskog Crvenog križa. Na toj se osnovi dalje mogu razvijati mobilnost, umrežavanje, volonterske uloge i druge razvojne prilike za mlade, dok se krovni sustav praćenja, evaluacije, komunikacije i diseminacije detaljnije razrađuje u posebnom poglavlju ovih Smjernica.

5. Mobilnost i umrežavanje

Na razvojnu osnovu koju stvaraju programsko strukturiranje i edukacije prirodno se nadovezuju mobilnost i umrežavanje mladih volontera. Mobilnost i umrežavanje mladih volontera predstavljaju važan razvojni smjer rada klubova mladih Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije. Tijekom procesa Youth Vision mladi iz Osječko-baranjske županije jasno su istaknuli potrebu za većom dostupnošću prilika za sudjelovanje u susretima, edukacijama, razmjenama i drugim oblicima povezivanja izvan vlastite sredine. Istodobno su prepoznali da mobilnost nije važna samo zbog individualnog iskustva pojedinca, nego i zbog razvoja lokalnog društva, jačanja međusobne povezanosti klubova mladih, učenja iz primjera dobre prakse te stvaranja šire mreže suradnje unutar i izvan Hrvatskog Crvenog križa.

Mobilnost u tom smislu ne treba promatrati kao povremenu dodatnu aktivnost, nego kao sastavni dio kvalitetnog rada s mladima. Ona mladima omogućuje upoznavanje novih sredina, ljudi i pristupa radu, razvoj samopouzdanja i različitih kompetencija, razmjenu znanja i iskustava te stvaranje osjećaja pripadnosti široj zajednici mladih volontera. Za klubove mladih i društva Crvenog križa mobilnost je ujedno prilika za uvođenje novih ideja, jačanje motivacije, povezivanje s partnerima i povećanje vidljivosti vlastitog rada. Umrežavanje, koje prirodno prati mobilnost, dodatno pridonosi održivosti tih procesa jer omogućuje da se odnosi, znanja i suradnje nastave razvijati i nakon završetka pojedine aktivnosti.

5.1. Mobilnost kao strateški koncept

5.1.1. Razumijevanje mobilnosti u humanitarnom kontekstu

U okviru rada s mladima mobilnost obuhvaća sve oblike učenja, razvoja i suradnje koji se odvijaju izvan uobičajenog okruženja i redovitih aktivnosti lokalnog društva. Ona može uključivati sudjelovanje mladih na susretima, edukacijama, kampovima, koordinacijskim sastancima, zajedničkim akcijama i obilježavanjima humanitarnih datuma u drugim društvima Hrvatskog Crvenog križa ili partnerskim organizacijama. Mobilnost može biti i edukacijska, kada mladi sudjeluju na seminarima, radionicama, treninzima i tečajevima izvan svojega matičnog okruženja, institucionalna, kada postoji mogućnost kratkotrajnog boravka ili razmjene unutar drugih društava ili organizacija, profesionalna, kada strukturirano volontiranje doprinosi razvoju kompetencija važnih za buduće zapošljavanje i profesionalni razvoj, ali i digitalna, kada se povezivanje i razmjena odvijaju kroz online edukacije, virtualne susrete i suradničke platforme.

Ključna vrijednost mobilnosti jest u tome što mladima omogućuje izlazak u novo okruženje, suočavanje s drukčijim iskustvima i prilikama te prijenos znanja u vlastitu sredinu nakon povratka. Upravo zato mobilnost ne treba svoditi samo na putovanje ili sudjelovanje na događaju, nego je promatrati kao proces učenja, povezivanja i razvoja koji ima učinak i na pojedinca i na organizaciju.

5.1.2. Programi mobilnosti dostupni mladim volonterima

Mladi volonteri mogu sudjelovati u različitim oblicima mobilnosti, ovisno o trajanju, doseg i svrsi aktivnosti. Kratkoročne mobilnosti najčešće uključuju studijske posjete drugim društvima Crvenog križa, vikend edukacije, koordinacijske susrete, zajedničke terenske akcije i slične sadržaje koji su vremenski pristupačni većem broju mladih. Srednjoročne mobilnosti mogu obuhvatiti intenzivnije programe razvoja liderstva, stručnih vještina ili angažman na projektnim aktivnostima u drugim sredinama, dok dugoročnije mobilnosti uključuju volonterske ili edukacijske programe u okviru Erasmus+, Europskih snaga solidarnosti i srodnih inicijativa na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Važno je pritom razvijati razumijevanje da sve navedene mogućnosti imaju svoju vrijednost. Nije svaka mobilnost namijenjena svakom mladom u istoj fazi uključivanja, ali svaka može imati važnu ulogu u razvoju pojedinca i organizacije. Zato je potrebno graditi sustav koji mladima omogućuje postupno uključivanje, od kraćih i pristupačnijih oblika mobilnosti prema složenijim i zahtjevnijim oblicima sudjelovanja.

5.1.3. Vrijednost mobilnosti za razvoj organizacije i zajednice

Mobilnost donosi višestruku korist. Ona pridonosi razvoju osobnih kompetencija poput samopouzdanja, komunikacijskih i organizacijskih vještina, osjećaja pripadnosti i jasnijem razumijevanju vlastite uloge u Crvenom križu. Na razini lokalnog društva mobilnost može rezultirati uvođenjem novih aktivnosti i pristupa radu s mladima, većom motivacijom volonterskog tima, vidljivošću u zajednici i boljom spremnošću za razvoj novih projekata.

Na nacionalnoj razini odnosno na razini Hrvatskog Crvenog križa Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije mobilnost i umrežavanje doprinose snažnijem povezivanju društava, smanjenju njihove međusobne izoliranosti i jačanju organizacijskih kapaciteta za regionalnu suradnju. Na razini zajednice one mogu rezultirati kvalitetnijim programima za mlade, boljom pripremom za krizne situacije, širenjem suradnje sa školama, lokalnom samoupravom, organizacijama civilnog društva i privatnim sektorom te većim prepoznavanjem rada Crvenog križa kao relevantnog i suvremenog aktera u radu s mladima.

5.2. Prepreke mobilnosti i njihovo prevladavanje

5.2.1. Prepoznate prepreke u dosadašnjoj praksi

Iskustva iz procesa Youth Vision pokazuju da u praksi postoji značajan prostor za povećanje sudjelovanja mladih u strukturiranim programima mobilnosti. Iako interes među mladima postoji, mnoge prilike ostaju nedovoljno korištene zbog različitih prepreka koje djeluju istodobno. U pojedinim sredinama mobilnost se i dalje doživljava kao dodatna ili izvanredna

aktivnost, a ne kao sastavni dio rada s mladima, što otežava njezino sustavno planiranje i uključivanje u redovite programe klubova mladih.

Najčešće prepreke odnose se na financijska ograničenja, nejednaku dostupnost informacija, neusklađenost termina s obvezama mladih, nedostatak kapaciteta za planiranje i provedbu te različite psihološke i društvene barijere. Mladima iz ruralnih sredina, mladima s manje mogućnosti i onima koji tek ulaze u volontiranje prepreke su često još izraženije, pa se mobilnost može činiti nedostižnom ili rezerviranom za manji broj već aktivnih i informiranih volontera.

5.2.2. Smjerovi za prevladavanje prepreka

Kako bi mobilnost bila stvarno dostupna većem broju mladih, potrebno je pristupiti joj sustavno i planirano. U financijskom smislu važno je koristiti programe poput Erasmus+ mobilnosti mladih i osoba koje rade s mladima te Europskih snaga solidarnosti, kao i razvijati suradnju s jedinicama lokalne i regionalne samouprave, trgovačkim društvima i drugim mogućim sufinancijerima.

S informacijske strane potrebno je uspostaviti jasne i redovite načine obavještanja mladih o mogućnostima sudjelovanja. Informacije trebaju biti pravodobne, razumljive, dostupne na hrvatskom jeziku i prilagođene mladima, a da ne ostaju vezane uz uski krug voditelja ili neformalne kanale komunikacije. Jednako je važno da se informacije ne zadržavaju samo na razini objave, nego da budu popraćene i konkretnim pojašnjenjima, podrškom u prijavi te prostorom za postavljanje pitanja. U ovom je kontekstu riječ ponajprije o pravodobnom informiranju o mogućnostima sudjelovanja i podršci mladima prije uključivanja u mobilnost.

Vremensko-organizacijske prepreke moguće je ublažiti planiranjem mobilnosti u terminima koji su usklađeni sa školskim, studentskim i radnim obvezama mladih. Važno je razvijati kraće formate aktivnosti, hibridne i online oblike povezivanja te pravodobno najavljivati aktivnosti kako bi mladi mogli uskladiti svoje druge obveze. U tom se kontekstu preporučuje da se aktivnosti, sastanci i pripreme organiziraju u terminima koji odgovaraju mogućnostima mladih, i kada to zahtijeva prilagodbu radnog vremena zaposlenih ili koordinatora uključenih u rad s mladima.

Kapacitetne prepreke upućuju na potrebu kontinuirane edukacije voditelja i koordinatora o programima mobilnosti, projektnom ciklusu, vođenju grupa i administrativnim zahtjevima. Korisno je razvijati jednostavne procedure, obrasce i kontrolne liste koji olakšavaju planiranje i provedbu te, gdje je moguće, jačati ulogu koordinatora mobilnosti na razini društva ili županije. Društvene i psihološke prepreke moguće je smanjivati predstavljanjem pozitivnih primjera, pripremom mladih za novo okruženje, dodatnom podrškom mladima iz ranjivih skupina i jasnom porukom da je mobilnost otvorena svakom mladom volonteru, a ne samo užem krugu iskusnijih sudionika.

5.3. Informiranje i uključivanje mladih

5.3.1. Potreba za sustavnim informiranjem

Jedan od važnih zaključaka tijekom projekta Youth Vision je da informacije o mobilnostima i mogućnostima umrežavanja ne dopiru jednako do svih mladih. U praksi se često događa da informacije kruže među onima koji su već aktivno uključeni, dok se mladi iz manjih sredina, novi volonteri i oni koji nisu dio neformalnih komunikacijskih krugova teže upoznaju s dostupnim prilikama. Takva situacija izravno utječe na jednakost mogućnosti i uključivost te može dovesti do osjećaja isključenosti i nevidljivosti.

Zbog toga je potrebno razviti sustav informiranja koji kombinira više komunikacijskih kanala i prilagođava se navikama i potrebama mladih. Newsletter, društvene mreže, online kalendari, komunikacijske grupe, redoviti koordinacijski sastanci i tematski webinarri mogu činiti povezan sustav u kojem se informacije ne gube, nego su pravodobno dostupne, pregledne i razumljive. Dobar sustav informiranja ne svodi se samo na objavu otvorenih poziva, nego uključuje i kratke priče o iskustvima mladih, praktične savjete za prijavu i pripremu te jasno istaknute kontakte za dodatna pitanja.

Posebnu pozornost važno je posvetiti dostupnosti informacija svim mladima. To podrazumijeva kombiniranje digitalnih i fizičkih kanala, korištenje jasnog jezika, vođenje računa o pristupačnosti za osobe s invaliditetom te aktivnu odgovornost voditelja i koordinatora za prosljeđivanje informacija svim članovima. Uz to, preporučuje se redovito prikupljati povratne informacije mladih o tome na koji način žele primati informacije te prema tome prilagođavati komunikacijske kanale i formate.

Važan dio svake mobilnosti jest kvalitetna priprema sudionika prije samog odlaska. Uloga lokalnog društva Crvenog križa pritom nije samo administrativna ili organizacijska, nego i odgojno-obrazovna i mentorska. Potrebno je da se mlade prije sudjelovanja na mobilnosti pravodobno informira o ciljevima aktivnosti, programu, očekivanjima, organizacijskim okolnostima, ulozi sudionika te vrijednostima i pravilima ponašanja koja su važna za predstavljanje vlastitog društva i Hrvatskog Crvenog križa. Priprema treba obuhvatiti i sadržajnu, logističku i komunikacijsku dimenziju, kako bi mladi na mobilnost odlazili osnaženi, informirani i sigurni, s jasnim razumijevanjem onoga u čemu sudjeluju i što iz toga mogu donijeti svojoj lokalnoj zajednici.

5.3.2. Uključivanje mladih u sve faze procesa

Informiranje samo po sebi nije dovoljno ako mladi nemaju stvarnu mogućnost sudjelovanja u odabiru, pripremi, provedbi i vrednovanju mobilnosti. Važno je da mladi budu uključeni u promišljanje koje su im teme i formati najpotrebniji, u odabir aktivnosti na koje se prijavljuju, u pripremne sastanke, kao i u diseminaciju rezultata po povratku. Takav pristup povećava motivaciju, osjećaj odgovornosti i kvalitetu samog procesa.

Jednako je važno da administrativni i organizacijski zahtjevi budu transparentni i jasno objašnjeni. Mladi su visoko zainteresirani za mobilnost, pri čemu snažni motivatori predstavljaju učenje novih vještina, upoznavanje novih ljudi, osobni rast, buduće profesionalne prilike i osjećaj doprinosa promjeni. Istovremeno, mogu osjetiti izazove poput nedostatka samopouzdanja u svoje kompetencije, pitanja financijskih mogućnosti, podrške obitelji ili nepoznavanja procedura prijave – pri čemu je važno posebno poticati one mlade koji nemaju razvijenu samokritičnost, podsjećajući ih da na prvom mjestu predstavljaju svoje Društvo Crvenog križa (DHCK), svoje mjesto (a na međunarodnoj razini HCK i Republiku Hrvatsku), svoju obitelj, a tek onda sebe. Takav afirmativni pristup jača njihovo samopouzdanje i osjećaj odgovornosti, pretvarajući potencijalne prepreke u prilike za zajednički rast i uključenost.

Mladi trebaju unaprijed znati što se od njih očekuje, koja su pravila ponašanja, koje su obveze vezane uz put, osiguranje, evidencije i izvještavanje te kome se mogu obratiti u slučaju nedoumica. Kada je to moguće i smisleno, korisno je uključivati mlade i u sastanke s voditeljima i partnerima, kako bi imali uvid u širi kontekst mobilnosti i vlastitu ulogu u njezinoj pripremi i provedbi.

5.4. Partnerstva kao temelj mobilnosti i umrežavanja

5.4.1. Strateška važnost partnerstava

Mobilnost mladih volontera teško je održivo razvijati bez stabilnih i dugoročnih partnerstava. Partnerstva omogućuju razmjenu znanja, zajedničko korištenje resursa, lakši pristup financiranju, veću vidljivost svih uključenih aktera i stvaranje kvalitetnijih prilika za mlade. Zbog toga je važno da društva Crvenog križa razvijaju mrežu suradnje na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, uključujući druga društva Crvenog križa, organizacije mladih, škole, fakultete, jedinice lokalne i regionalne samouprave, organizacije civilnog društva, poduzeća te kulturne i sportske aktere.

Razvoj partnerstava ne treba promatrati samo kao tehničko sredstvo za provedbu pojedinog projekta, nego kao dugoročan proces izgradnje odnosa koji doprinosi razvoju rada s mladima. Kroz partnerstva je moguće organizirati zajedničke edukacije, uzajamne posjete, zajedničke akcije, kampove, konferencije, webinare i druge oblike povezivanja koji mladima otvaraju širi prostor za učenje i sudjelovanje.

5.4.2. Razvoj i održavanje suradnje na razini županije

Suradnju je potrebno graditi planski i održavati je kroz jasne dogovore, redovitu komunikaciju i zajedničko promišljanje ciljeva. Kada je to potrebno, ugovorima o suradnji ili drugim oblicima pisanih dogovora u kojima su jasno definirane uloge, odgovornosti i očekivani rezultati. Redoviti koordinacijski sastanci, zajednički godišnji planovi i periodično vrednovanje provedbe mogu doprinijeti stabilnosti i kvaliteti suradnje.

Posebno je važno da mladi ne budu samo korisnici partnerstava, nego da i sami sudjeluju u njihovom osmišljavanju i sadržajnom razvoju. To znači da ih je potrebno uključiti u planiranje zajedničkih aktivnosti, prikupljanje povratnih informacija i prepoznavanje novih mogućnosti suradnje putem organiziranja koordinacijskih sastanka mladih predstavnika društva iz županije kako bi zajednički definirali plan aktivnosti.

Partnerstva s privatnim sektorom pritom mogu biti važna za logističku i financijsku podršku, promociju u zajednici i razvoj društveno odgovornog poslovanja povezanog s volontiranjem mladih. Kada takva partnerstva uključuju zajedničke aktivnosti zaposlenika tvrtki i mladih volontera ili izravan rad odraslih iz tvrtki s mladima, potrebno je osigurati jasne sigurnosne i organizacijske standarde, u skladu s pravilima Hrvatskog Crvenog križa i zaštitom dobrobiti mladih.

Partnerstva sa školama i fakultetima posebno su važna zbog informiranja učenika i studenata o volontiranju i mobilnostima, uključivanja stručnjaka u edukacije te stvaranja kontinuiranih programa suradnje. Partnerstva s lokalnom samoupravom važna su zbog potpore, vidljivosti i dugoročnije održivosti, dok suradnja s kulturnim i sportskim organizacijama može pomoći u doseganju mladih koji inače ne bi bili u kontaktu s humanitarnim organizacijama.

5.5. Motivacija, uključivanje i održivost stečenih znanja

5.5.1. Razumijevanje motivacije mladih

Mladi se u mobilnosti uključuju iz različitih razloga. Nekima je važna prilika za putovanje, upoznavanje novih ljudi i izlazak iz svakodnevice, drugima razvoj znanja i vještina, a trećima osjećaj pripadnosti, priznanje i mogućnost da doprinesu nečemu većem od sebe. Istodobno su prisutni i strahovi, poput nesigurnosti u vlastite sposobnosti, zabrinutosti zbog putovanja, nepoznatog okruženja ili usklađivanja obveza s obitelji, školom i poslom. Zato motivacijske strategije trebaju istodobno naglašavati pozitivne strane mobilnosti i pružati podršku u prevladavanju prepreka.

U tom je smislu korisno razvijati različite pristupe za različite skupine mladih. Novim volonterima često više odgovaraju kraći i jednostavniji oblici mobilnosti uz mentorsku podršku, dok je mladima iz ruralnih sredina važno osigurati prijevoz, fleksibilne termine i online opcije kada su potrebne. Mladima s manje mogućnosti treba omogućiti dodatnu podršku, sigurno i uključivo okruženje te pomoć u komunikaciji s obitelji i zajednicom.

5.5.2. Uloga roditelja, mentora

Osobito kod maloljetnih sudionika, važno je prepoznati i ulogu roditelja u procesu informiranja, pripreme i podrške. Informativni sastanci prije mobilnosti, jasna objašnjenja o programu, sigurnosnim mjerama, smještaju i kontaktima za hitne situacije mogu povećati povjerenje i

smanjiti nesigurnost. Roditelje je pritom korisno promatrati kao partnere u podršci mladima, a ne samo kao formalne potpisnike suglasnosti.

Vrijednu ulogu mogu imati i mentori te mladi koji su već sudjelovali u mobilnostima. Njihova iskustva, savjeti i autentična svjedočanstva često su mladima uvjerljivija i ohrabrujuća od formalnih informacija. Uključivanje mladih koji su prethodno bili na nekoj mobilnosti imaju ulogu u mentoriranju novih sudionika, predstavljanju iskustava u klubu mladih i sudjelovanju u oblikovanju novih aktivnosti može znatno doprinijeti kulturi dijeljenja znanja i jačanju motivacije unutar organizacije.

5.5.3. Održivost znanja i učinaka mobilnosti

Kako mobilnost ne bi ostala jednokratni događaj, važno je već u fazi pripreme promišljati na koji će se način stečena znanja i iskustva prenijeti i primijeniti po povratku s volonterima koji odlaze na mobilnost osvijestiti potrebu izvještavanja kroz „dnevnik mobilnosti“. „Dnevnik mobilnosti“ sadržava sve aktivnosti raspisane po danima, sve primjere aktivnosti koje su se provodile s komentarima i mogućnostima implementacije u lokalnom Crvenom križu. To podrazumijeva dogovor o ciljevima učenja, vođenje osnovne dokumentacije o sudjelovanju i iskustvu, organiziranje prezentacija, razgovora ili radionica po povratku te zajedničko promišljanje kako nove ideje prenijeti u rad kluba mladih i lokalnog društva. Jednako je važno naglasiti da mobilnost ne završava povratkom sudionika u lokalno društvo. Vrijednost mobilnosti u punom smislu ostvaruje se tek onda kada se stečena znanja, iskustva, ideje i kontakti prenesu drugim mladima i volonterima te kada postanu poticaj za daljnji razvoj rada kluba mladih. Zbog toga je važno poticati sudionike mobilnosti da nakon povratka aktivno dijele ono što su naučili, bilo kroz radionice, prezentacije, neformalne susrete, uključivanje u planiranje novih aktivnosti ili kroz druge oblike diseminacije i vršnjačkog učenja. Takav pristup doprinosi širenju koristi mobilnosti na veći broj mladih, jača unutarnje kapacitete lokalnog društva i osigurava da mobilnost bude dugoročan razvojni alat, a ne jednokratno iskustvo ograničeno samo na neposredne sudionike.

6. Volonterski menadžment i kapacitiranje

Nakon programskog razvoja te iskustava mobilnosti i umrežavanja, posebno mjesto u radu kluba mladih zauzimaju volonterski menadžment i kapacitiranje. Kvalitetan rad s volonterima ne svodi se samo na uključivanje većeg broja mladih u aktivnosti, nego podrazumijeva stvaranje sustava u kojem se mladi pravodobno informiraju, na siguran i poticajan način uključuju u rad kluba, dobivaju podršku u prvim koracima, imaju priliku učiti i preuzimati odgovornost te ostaju motivirani za dugoročnije sudjelovanje.

U praksi to znači da je potrebno razvijati jasan, ali dovoljno fleksibilan okvir koji istodobno osigurava kontinuitet rada i uvažava stvarne životne okolnosti mladih. Volonterski menadžment stoga treba obuhvatiti cijeli put mladog volontera – od prvog kontakta s klubom, preko uvođenja, mentorstva i edukacije, do prepoznavanja doprinosa, razvoja kompetencija i mogućnosti napredovanja. Posebnu vrijednost ima pristup u kojem se volonteri ne promatraju samo kao pomoć u provedbi aktivnosti, nego kao ravnopravni sudionici i budući nositelji razvoja kluba mladih.

6.1. Privlačenje i regrutacija volontera

Uspješan klub mladih počiva na sustavnom i kontinuiranom procesu privlačenja novih volontera. Kako bi se dosegla raznolika skupina mladih, potrebno je koristiti različite kanale informiranja i uključivanja te pritom paziti da poruka o volontiranju bude jasna, dostupna i poticajna. Osobito je važna suradnja sa školama kroz informacijske dane, predstavljanja rada Crvenog križa na početku školske godine s posebnim naglaskom na učenike sedmih razreda osnovne škole i prvih razreda srednje škole, suradnju s učiteljima i nastavnicima te prisutnost na školskim portalima i oglasnim pločama, u mjeri u kojoj to odgovara lokalnom kontekstu i mogućnostima pojedinog društva.

Važnu ulogu imaju i službene mrežne stranice i društvene mreže lokalnog društva, na kojima je potrebno redovito objavljivati informacije o aktivnostima, mogućnostima volontiranja i načinima uključivanja. Jednako su vrijedni i neposredni oblici pozivanja, osobito usmena preporuka postojećih volontera, otvoreni dani u prostoru kluba te stvaranje ozračja u kojem su mladi ohrabreni pozvati svoje vršnjake. U procesu regrutacije posebno je važno voditi računa o mladima iz ruralnih sredina, mladima s manje mogućnosti i onima koji su rjeđe uključeni u organizirane oblike sudjelovanja, kako bi klub mladih doista bio prostor otvoren različitim iskustvima i životnim okolnostima mladih.

Način na koji se volontiranje predstavlja mladima pritom je jednako važan kao i sam kanal komunikacije. Potrebno je jasno komunicirati da volontiranje nudi prostor za učenje vještina, razvoj samopouzdanja, osjećaj pripadnosti, nova poznanstva i mogućnost konkretna doprinosa zajednici. Istodobno, važno je istaknuti da je volontiranje dostupno i onima koji nemaju

prethodno iskustvo te da mladima unaprijed budu jasni osnovni podaci o tome gdje i kada se aktivnosti odvijaju, kako se mogu prijaviti i što mogu očekivati od prvog uključivanja.

6.2. Uvođenje novih volontera

Način na koji se novi volonteri uvode u rad kluba mladih često presudno utječe na to hoće li se osjećati dobrodošlo, sigurno i motivirano za daljnje uključivanje. Zbog toga je važno da se već prije prvog dolaska uspostavi neposredan kontakt s novim volonterom, potvrdi vrijeme i mjesto susreta te pošalju osnovne informacije o aktivnosti i prostoru kluba. Takav pristup smanjuje nesigurnost i doprinosi stvaranju osjećaja dobrodošlice već od samog početka.

Primjerne uloge:

- Predsjednik kluba mladih/voditelj/koordinator volontera – vodi sastanke, koordinira aktivnosti, baza podataka
- Potpredsjednik – zamjenjuje predsjednika, pomaže u organizaciji
- Mentor za nove volontere – rade s novim volonterima, daju podršku
- Voditelji timova – vode pojedine akcije i projekte

Pri dolasku je potrebno novom volonteru predstaviti prostor, druge članove tima i osnovni način funkcioniranja kluba, a posebnu pozornost posvetiti stvaranju ugodne socijalne atmosfere. Uz to, potrebno je osigurati kratku i razumljivu uvodnu obuku koja obuhvaća tipične aktivnosti kluba, prava i obveze volontera, praktične informacije o radu i korištenju resursa te upoznavanje s Osnovnom edukacijom volontera iz kataloga edukacija Hrvatskog Crvenog križa. Način uvođenja pritom treba prilagoditi broju novih volontera i koristiti pristupe koji potiču aktivno sudjelovanje, razumijevanje i osjećaj pripadnosti, a ne samo formalno prenošenje informacija.

Važan dio uvođenja novih volontera čini i uredna dokumentacija. Potrebno je osigurati jasne informacije o pravima i obvezama, vođenju osnovnih podataka, zaštiti osobnih podataka i sigurnosti u radu. Takva administrativna jasnoća ne bi trebala predstavljati prepreku uključivanju, nego okvir koji doprinosi povjerenju, odgovornosti i sigurnosti svih uključenih.

6.3. Uloge, mentorstvo i organizacija podrške

Volonterski menadžment u klubu mladih lakše se razvija kada su uloge i odgovornosti jasno definirane, a mladima/volonterima je razumljivo tko što radi i kome se mogu obratiti u pojedinim situacijama. U skladu s postojećim praksama klubova mladih, važno je jasno komunicirati uloge predsjednika kluba mladih, voditelja odnosno koordinatora volontera, potpredsjednika, mentora za nove volontere i voditelja pojedinih timova ili aktivnosti. Takva struktura ne treba biti kruta, ali treba omogućiti preglednost, odgovornost i razvoj mladih prema većem preuzimanju inicijative i voditeljskih uloga.

Posebno je važno razvijati mentorstvo kao standard podrške novim volonterima. Kada novi volonter ima podršku iskusnijeg mentora, lakše se uključuje u tim, brže razumije način rada kluba i sigurnije preuzima prve zadatke. Mentorstvo pritom ima dvojaku ulogu i za mentora i novog člana; edukacijsku, socijalnu, emocionalnu i praktičnu vrijednost: mentor odgovara na pitanja, pomaže u snalaženju, gradi povjerenje i olakšava integraciju u tim. Preporučuje se da mentor bude volonter koji iza sebe ima određeno iskustvo aktivnog sudjelovanja te da uloga mentora i očekivanja prema mentoru i novom volonteru budu jasno definirani i komunicirani na njima razumljiv i prihvatljiv način.

6.4. Komunikacija, sastanci i prilagodba rada mladima

Redovita, otvorena i transparentna komunikacija jedan je od temelja kvalitetnog volonterskog menadžmenta. Poželjno je odrediti kontinuitet sastanaka s naglaskom na minimalno jedan mjesečni sastanak kluba mladih, čak i kada trenutačno ne postoji velika organizacijska potreba, jer takvi susreti mogu služiti za druženje, razmjenu informacija, kraće radionice i jačanje timskog duha. Uz zajedničke sastanke, korisni su i redoviti check-in razgovori voditelja ili mentora s volonterima, kao i otvoreni komunikacijski kanali koji omogućuju brzu razmjenu informacija i dostupnost podrške. U ovom se području komunikacija promatra prvenstveno kao unutarnji alat koordinacije, podrške i svakodnevnog funkcioniranja volonterskog tima.

U komunikaciji je važno osigurati redovito i transparentno informiranje mladih o mogućnostima uključivanja u aktivnosti, edukacije, mobilnosti i druge oblike sudjelovanja. Jednako tako, važno je da postoji jasna i redovita komunikacija mladih prema predsjedniku odnosno koordinatore te koordinatore prema ravnatelju, kako bi se potrebe, prijedlozi i poteškoće pravodobno prepoznavali i rješavali. Poseban naglasak potrebno je staviti na prilagodbu organizacije rada stvarnim mogućnostima mladih. Aktivnosti, sastanci i edukacije trebaju se, koliko god je to moguće, organizirati u terminima koji odgovaraju mladima, čak i kada to zahtijeva prilagodbu radnog vremena zaposlenih osoba koje rade s mladima.

6.5. Kapacitiranje i edukacija volontera

Edukacija volontera predstavlja temelj njihova sigurnog, kvalitetnog i motiviranog uključivanja u rad kluba mladih. Potrebno je osigurati da svi novi volonteri prođu strukturiranu uvodnu edukaciju, osobito Osnovnu edukaciju volontera iz kataloga edukacija Hrvatskog Crvenog križa, a zatim i kontinuirane sadržaje koji prate njihove interese, potrebe kluba i razvojne mogućnosti zajednice.

Kontinuirana edukacija ne bi trebala biti povremena ili prigodna, nego dio redovitog ritma rada kluba. Preporučuje se da se najmanje jednom mjesečno organizira radionica, edukativni sadržaj ili drugi oblik učenja koji mladima donosi vidljiv benefit ili doprinos za njih same, za klub i za zajednicu. Važno je da edukacije budu sadržajno relevantne, metodološki prilagođene

mladima i dovoljno raznolike da potiču interes, motivaciju i osjećaj napretka. Korisno je omogućiti različite termine održavanja, uključujući večernje i vikend opcije, kao i online oblike rada za one koji ne mogu redovito sudjelovati uživo.

Jednako je važno osigurati da edukacije ne budu jednosmjerni proces. Nakon svake edukacije preporučuje se prikupljati povratne informacije, primjerice kroz kratke anonimne ankete i jednostavna pitanja o korisnosti sadržaja i mogućim poboljšanjima. Posebnu vrijednost ima situacija u kojoj mladi mogu vidjeti da su njihovi prijedlozi doista uzeti u obzir i ugrađeni u buduće sadržaje. Time se edukacija pretvara u proces zajedničkog učenja i stalnog unapređenja, a ne samo u niz odvojenih aktivnosti.

6.6. Motivacija, prepoznavanje doprinosa i zadržavanje volontera

Održavanje motivacije mladih volontera zahtijeva razumijevanje razloga zbog kojih se mladi uključuju i ostaju u radu kluba. Iskustva mladih pokazuju da su im posebno važni osobni rast, razvoj vještina i samopouzdanja, osjećaj pripadnosti i zajedništva, nova prijateljstva, ali i priznanje za vlastiti doprinos. Jednako važna jest i fleksibilnost, odnosno mogućnost izbora aktivnosti, različitih termina uključivanja te povremenog online sudjelovanja kada okolnosti to zahtijevaju.

Zbog toga je potrebno razvijati sustav prepoznavanja doprinosa koji uključuje i godišnje i kontinuirane oblike podrške. Godišnje potvrde, zahvalnice, zajednička obilježavanja i formalniji oblici priznanja mogu imati važnu motivacijsku vrijednost, dok su u svakodnevnom radu posebno važni individualne povratne informacije, uključivanje mladih u planiranje i osjećaj da se njihov doprinos vidi i cijeni. Korisno je razvijati i tradicije zajedničkog obilježavanja rada kluba, uključujući povremeno uključivanje obitelji i bližnjih u svečanije i zahvalne trenutke, kada to doprinosi jačanju podrške mladima i vidljivosti njihova angažmana.

Zadržavanje volontera usko je povezano s time kako klub odgovara na prepreke koje mlade odbijaju od daljnjeg uključivanja. Previše administracije, monotonija, nedostatak fleksibilnosti, slaba vidljivost doprinosa ili loša komunikacija mogu postupno smanjiti motivaciju i udaljiti mlade od kluba. Zbog toga je važno pojednostavljivati procese, omogućiti rotaciju aktivnosti, uvoditi progresivne izazove, javno prepoznavati doprinos i osigurati jasne i redovite informacije. Posebno je korisno omogućiti mladima i privremenu pauzu bez osjećaja da time trajno izlaze iz kluba, jer životne okolnosti mladih često traže razdoblja smanjenog angažmana nakon kojih se ponovno mogu aktivnije uključiti.

6.7. Procjena kompetencija i mogućnosti napredovanja

Volonterski angažman mladih treba pratiti i kao prostor razvoja kompetencija. Procjena napretka ne bi trebala biti formalistička ili administrativno opterećujuća, nego sustavan i podržavajući proces koji mladima pomaže da razumiju vlastite snage, područja razvoja i mogućnosti daljnjeg uključivanja. U tome su korisni promatranje tijekom akcija, povratne informacije mentora, periodični razgovori o iskustvu volontiranja i samoprocjena volontera.

Važno je mladima omogućiti i postupno napredovanje kroz male i razumljive korake. Početne uloge mogu uključivati jednostavnije zadatke uz mentorsku podršku, nakon čega se otvara prostor za složenije aktivnosti, vođenje manjih timova, mentorstvo novim volonterima ili preuzimanje specifičnih uloga u skladu s interesima i vještinama. Formalni razgovori o napredovanju korisni su onda kada jasno komuniciraju što nova uloga znači, koje odgovornosti nosi i kakva je podrška dostupna mladima u tom procesu. U tom smislu, edukacije izvan županije i drugi razvojni oblici mogu predstavljati dodatnu priliku za osnaživanje volontera i razvoj budućih mladih voditelja.

6.8. Digitalni alati i administrativna podrška

Kako bi se volonterski menadžment provodio pregledno i održivo, korisno je razvijati jednostavne digitalne alate koji smanjuju administrativno opterećenje i olakšavaju komunikaciju. To može uključivati vođenje osnovne baze podataka o volonterima uz poštovanje zaštite osobnih podataka, korištenje obrazaca za prijavu i evaluaciju, zajedničku dokumentaciju s materijalima te otvorene komunikacijske kanale koji mladima omogućuju lak pristup informacijama.

Pri tome je važno da digitalni alati budu podrška, a ne dodatno opterećenje. Obrasci trebaju biti kratki i razumljivi, informacije centralizirane i lako dostupne, a administracija svedena na ono što je doista potrebno. Time se smanjuje osjećaj birokratskog opterećenja i otvara više prostora za ono što je mladima najvažnije – kvalitetne odnose, iskustvo sudjelovanja i smislen angažman.

6.9. Korporativno volontiranje i sigurnost mladih

Korporativno volontiranje može biti vrijedan oblik suradnje lokalnih društava Crvenog križa s privatnim sektorom, osobito kada uključuje zajedničke akcije zaposlenika tvrtki i mladih volontera ili aktivnosti u kojima odrasli predstavnici tvrtki dolaze u izravan kontakt s mladima. Takve suradnje mogu obogatiti rad kluba mladih, otvoriti prostor za nove resurse, znanja i kontakte te povećati vidljivost humanitarnog djelovanja u zajednici.

Međutim, prije uspostave takve suradnje potrebno je jasno definirati sigurnosne i organizacijske standarde. Lokalno društvo Crvenog križa treba unaprijed s korporativnim partnerom dogovoriti pravila ponašanja, uloge i odgovornosti, način nadzora aktivnosti, obvezu upoznavanja s pravilima rada s mladima te druge mjere koje doprinose zaštiti i sigurnosti mladih. Kada priroda aktivnosti to zahtijeva, važno je predvidjeti i odgovarajuće izjave, provjere i upute, u skladu s internim pravilima, procjenom rizika i obvezom stvaranja sigurnog okruženja za mlade. U svim situacijama u kojima odrasli izvan sustava kluba mladih dolaze u izravan rad s mladima, potrebno je osigurati jasnu odgovornost organizatora i prisutnost osobe iz lokalnog društva Crvenog križa koja koordinira i prati provedbu aktivnosti.

7. Sustav praćenja, komunikacije, evaluacije i diseminacije

Nakon područja koja se odnose na programski razvoj, mobilnost i umrežavanje te volonterski menadžment, potrebno je uspostaviti i krovni sustav koji ta područja međusobno povezuje i čini dugoročno održivima. Sustav praćenja, komunikacije, evaluacije i diseminacije zato nije zasebno ili sporedno područje rada, nego organizacijski okvir koji podupire kvalitetu svih ostalih područja djelovanja kluba mladih. On omogućuje da se programi, mobilnosti, partnerstva i volonterski angažman ne promatraju izolirano, nego kao dio šireg procesa učenja, razvoja i odgovornosti prema mladima, lokalnoj zajednici i organizaciji. Takav sustav istodobno pomaže boljem unutarnjem funkcioniranju kluba, jača vidljivost njegova rada i stvara podlogu za kvalitetnije planiranje budućih aktivnosti.

U kontekstu rada Crvenog križa, praćenje i evidencija imaju i vrlo konkretnu organizacijsku važnost. Osim što pridonose razumijevanju učinaka rada s mladima, one su nužne i zbog izvještavanja o provedbi aktivnosti, programa i projekata prema tijelima koja ih financiraju, kao i zbog urednog administrativnog vođenja volonterskog rada. Valjano evidentirano i administrativno vođeno volontiranje važno je i radi zaštite prava volontera, uključujući i situacije u kojima je potrebno dokazati uključenost u aktivnost ili ostvariti pravo koje proizlazi iz statusa volontera Crvenog križa. Zbog toga se sustav praćenja ne treba promatrati kao dodatno administrativno opterećenje, nego kao sastavni dio odgovornog i održivog rada.

7.1. Praćenje aktivnosti i organizacijska evidencija

Praćenje aktivnosti potrebno je organizirati tako da obuhvaća i neposrednu evidenciju nakon provedbe aktivnosti i redovit pregled rada tijekom duljeg vremenskog razdoblja. Preporučuje se da nakon svake aktivnosti voditelj aktivnosti ili osoba zadužena za provedbu ispuni standardizirani obrazac u kojem se bilježe osnovni podaci o aktivnosti, broj sudionika, broj angažiranih volontera, vrsta i trajanje aktivnosti, postignuti ciljevi, zapaženi izazovi te kratka procjena tijeka provedbe. Takve evidencije važno je popunjavati odmah nakon aktivnosti ili najkasnije u roku od 24 sata, kako bi podaci bili točni i korisni za kasniju analizu.

Uz neposrednu evidenciju nakon svake aktivnosti, važno je uspostaviti i redovit ritam zajedničkog praćenja. Mjesečni sastanci kluba mladih, u hibridnom obliku kada je to potrebno radi dostupnosti, dobar su prostor za kratki osvrt na aktivnosti provedene između dva sastanka, razmjenu informacija i prepoznavanje pitanja koja traže dodatnu raspravu. Aktivnosti tijekom kojih su se pojavili posebni izazovi, nepredviđene okolnosti ili važni organizacijski uvidi korisno je analizirati detaljnije, kako bi se naučene lekcije odmah mogle uzeti u obzir u daljnjem radu.

Nekoliko puta godišnje preporučuje se provoditi detaljnije preglede rezultata, a najmanje na polugodišnjoj i godišnjoj razini izrađivati sažetija izvješća o radu. Takvi pregledi mogu mladima

i voditeljima pomoći da jasnije prepoznaju koje potrebe ostaju otvorene, koje aktivnosti daju najbolje rezultate i iz kojih uvida mogu nastati nove inicijative, projekti ili akcije. U tom smislu, prikupljeni podaci ne služe samo arhiviranju prošlog rada, nego i prepoznavanju razvojnih prilika koje se kasnije mogu pretvoriti u projekte solidarnosti, projekte Crvenog križa, inicijative lokalne zajednice ili prijedloge prema donositeljima odluka na razini lokalnog društva.

7.2. Ključni pokazatelji uspješnosti i vrednovanje rezultata

Kako bi praćenje rada bilo smisleno, potrebno je unaprijed odrediti osnovne pokazatelje uspješnosti. Ti pokazatelji ne trebaju biti previše složeni, ali trebaju omogućiti uvid u opseg, kvalitetu i učinke rada. U kvantitativnom smislu korisno je pratiti broj sudionika po aktivnosti, broj angažiranih volontera, redovitost provedbe planiranih aktivnosti i odaziv volontera na pozive. Takvi podaci pomažu razumjeti doseg rada i razinu uključenosti mladih u pojedine sadržaje.

Jednako su važni i pokazatelji koji govore o razvojnim i organizacijskim učincima rada. Broj održanih sastanaka, edukacija i radionica pokazuje koliko se ulaže u razvoj znanja i kapaciteta, dok broj završenih projekata daje jasniju sliku o tome koliko je planiranih ciljeva doista ostvareno. Kvalitativne podatke moguće je dobiti kroz povratne informacije korisnika, sudionika i volontera, bilo putem anketa, razgovora ili refleksivnih osvrta nakon aktivnosti. Dugoročnije pokazatelje čine i broj novih volontera, zadržavanje postojećih volontera te razvoj njihovih vještina i preuzimanje novih uloga u radu kluba mladih.

Vrednovanje rezultata ne bi trebalo ostati samo na prikupljanju podataka. Dobiveni nalazi trebaju služiti kao podloga za prilagodbu programa, unaprjeđenje aktivnosti, promišljanje volonterskog menadžmenta i jačanje organizacijskih kapaciteta. U tom se smislu evaluacija ne provodi radi forme, nego radi donošenja kvalitetnijih odluka u korist mladih i održivijeg razvoja kluba mladih.

7.3. Evaluacija kao kontinuiran proces učenja

Jedno od važnih polazišta ovih Smjernica jest da evaluacija nije jednokratna aktivnost koja se provodi samo na kraju godine ili na završetku projekta. Evaluaciju je potrebno promatrati kao kontinuiran proces koji prati rad kluba mladih na različitim vremenskim razinama. Kratke evaluacije neposredno nakon aktivnosti pomažu da se zabilježe svježiji dojmovi i praktični izazovi. Mjesečni sastanci omogućuju da se uoče obrasci koji se ponavljaju, usporede iskustva različitih aktivnosti i pravodobno uvedu manje prilagodbe. Polugodišnje i godišnje evaluacije omogućuju širu sliku razvoja kluba mladih i služe kao važna osnova za planiranje daljnjeg rada.

Posebna vrijednost kontinuirane evaluacije jest u tome što omogućuje pravodobnu reakciju. Time se izbjegava situacija u kojoj se na moguće teškoće ili slabosti reagira tek nakon duljeg

razdoblja, kada je već izgubljena prilika za jednostavnije poboljšanje. Kada su podaci uredno prikupljeni, kada se o njima redovito razgovara i kada su zaključci dostupni timu, poboljšanja se mogu uvoditi tijekom cijele godine. To pridonosi stabilnosti rada i razvoju kulture odgovornosti, refleksije i zajedničkog učenja.

7.4. Uključivanje volontera u evaluaciju i unapređenje rada

Važno je naglasiti da volonteri u sustavu evaluacije ne trebaju biti promatrani samo kao izvršitelji aktivnosti, nego kao aktivni sudionici koji mogu dati važne uvide u kvalitetu programa i funkcioniranje kluba mladih. Njihove povratne informacije, iskustva i prijedlozi pomažu razumjeti kako aktivnosti djeluju u praksi, što mladima odgovara, koje prepreke postoje i gdje se otvara prostor za promjene. Uključivanje volontera u evaluaciju dodatno jača osjećaj pripadnosti, odgovornosti i motivacije.

Volontere je preporučljivo uključivati kroz više oblika sudjelovanja. Anonimne ankete nakon aktivnosti mogu biti dobar način da se prikupe iskrena mišljenja bez nelagode ili straha od posljedica. Individualni razgovori s voditeljem, predsjednikom ili mentorom omogućuju detaljniji uvid u iskustvo pojedinog volontera, dok redoviti mjesečni sastanci stvaraju prostor za zajedničko razmatranje rezultata i prijedloga za poboljšanje. Korisno je poticati i otvorene kanale komunikacije kroz koje volonteri mogu u bilo kojem trenutku iznijeti prijedloge, poteškoće ili ideje za daljnji razvoj rada.

Posebno je važno da mladi i volonteri vide kako se njihovi prijedlozi uvažavaju i koriste. Kada netko predloži promjenu i zatim prepozna da je ona doista uzeta u obzir, raste osjećaj smisla i vrijednosti vlastitog doprinosa. Takav pristup doprinosi participativnoj kulturi rada i pomaže da evaluacija ne bude proces od vrha prema dolje, nego zajednički proces razumijevanja, dogovaranja i unapređenja.

7.5. Komunikacija rezultata i diseminacija prema javnosti

Rad kluba mladih potrebno je komunicirati promišljeno, redovito i u skladu s različitim javnostima kojima se obraća. Prije odabira komunikacijskih kanala korisno je jasno definirati glavne ciljne javnosti, kao što su članovi i volonteri, mladi koji još nisu uključeni u rad kluba, korisnici pojedinih programa, škole i odgojno-obrazovne ustanove, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, partneri, mediji i šira zajednica. Tek kada je jasno kome se poruka upućuje, moguće je odabrati prikladan ton, sadržaj i kanal komunikacije.

Društvene mreže u praksi su često najdostupniji alat za redovito informiranje i vidljivost rada. Facebook i Instagram mogu se koristiti za objave o aktivnostima, rezultatima, programima i novostima, dok se alati poput kratkih videoobjava mogu koristiti za približavanje rada mlađim dobnim skupinama, ako to odgovara mogućnostima i odlukama kluba mladih. Službena

mrežna stranica lokalnog društva korisna je kao mjesto na kojem se mogu objediniti važnije informacije i arhivirati sadržaji koji trebaju ostati trajno dostupni. Lokalni mediji, radioemisije, javne prezentacije u školama i drugim ustanovama te prigodne objave povodom važnih datuma dodatno pridonose vidljivosti rada i jačanju prepoznatljivosti kluba mladih u zajednici. Poseban naglasak potrebno je staviti i na komunikaciju tijekom kriza i/ili izvanrednih situacija, kada je pravodobno, odgovorno i usklađeno informiranje od osobite važnosti. U takvim okolnostima komunikacija treba biti utemeljena na točnim, provjerenim i pravodobnim informacijama te usklađena s važećim Protokolom za krizno komuniciranje Hrvatskog Crvenog križa. Važno je izbjegavati dijeljenje neprovjerenih informacija, pretpostavki i sadržaja koji mogu izazvati dodatnu nesigurnost, narušiti dostojanstvo korisnika ili ugroziti privatnost osoba uključenih u kriznu situaciju. Komunikacija u kriznim okolnostima treba biti jasna, smirena, usmjerena na javni interes i zaštitu ljudi, uz poštivanje internih pravila o tome tko daje službene izjave, na koji način se informacije odobravaju i kroz koje se kanale objavljuju. Na taj se način jača povjerenje javnosti, štiti ugled organizacije i osigurava odgovorno djelovanje u osjetljivim situacijama.

Rezultate rada korisno je predstavljati na različite načine, ovisno o sadržaju i publici. To mogu biti kratke vijesti, sažeta godišnja i polugodišnja izvješća, javne prezentacije, vizualni prikazi rezultata, fotografije, infografike i drugi pristupi koji pomažu da informacije budu razumljive i dostupne. U komunikaciji je pritom važno poštovati načela Hrvatskog Crvenog križa i Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, voditi računa o zaštiti dostojanstva osoba koje se prikazuju i prilagoditi poruke svrsi zbog koje se objavljuju. Diseminacija ne treba služiti samo vidljivosti, nego i učenju, povezivanju, privlačenju novih volontera i jačanju podrške zajednice radu s mladima.

7.6. Interna komunikacija, transparentnost i dostupnost informacija

Jednako kao i vanjska komunikacija, i interna komunikacija ključna je za kvalitetno funkcioniranje kluba mladih. Redoviti mjesečni sastanci trebaju biti jedno od središnjih mjesta unutarnje komunikacije, jer omogućuju pravodobnu razmjenu informacija, usklađivanje zadataka, zajedničko razumijevanje prioriteta i otvoren razgovor o izazovima. Korisno je da se nakon sastanaka izrađuju kratki zapisnici ili sažeci zaključaka koji se dijele članovima tima, kako bi informacije bile dostupne i onima koji nisu mogli sudjelovati.

Brži komunikacijski kanali, poput WhatsApp grupa ili drugih dogovorenih digitalnih alata, mogu služiti za svakodnevne informacije, hitne poruke i operativna ažuriranja. Ipak, važno je razlikovati operativnu komunikaciju od one koja se odnosi na donošenje važnijih odluka, planiranje ili evaluaciju, jer za takve teme treba osigurati dovoljno vremena, jasnoću i mogućnost uključivanja svih relevantnih sudionika. Transparentnost se dodatno jača kada su važni dokumenti, izvješća i evidencije dostupni članovima tima u mjeri koja je primjerena njihovoj ulozi i odgovornosti, uz poštovanje zaštite osobnih podataka i sigurnog upravljanja dokumentacijom.

7.7. Standardizirani obrasci, digitalni alati i arhiviranje

Kako bi sustav praćenja i izvještavanja bio održiv, korisno je koristiti standardizirane obrasce i jednostavne digitalne alate. Standardizirani obrasci olakšavaju uspoređivanje podataka među različitim aktivnostima i smanjuju rizik da važni elementi ostanu nezabilježeni. Preporučuje se da svaki izvještaj o aktivnosti sadrži najmanje osnovne podatke o aktivnosti, vrijeme i mjesto provedbe, broj volontera i korisnika, kratak opis sadržaja i postignutih ciljeva, zabilježene izazove, povratne informacije sudionika te popratne materijale, kada su dostupni. U praksi se za vođenje evidencije mogu koristiti jednostavne tablice za osnovne podatke o aktivnostima i volonterskom doprinosu, digitalni obrasci za registracije i evaluacije te zajednička digitalna arhiva za pohranu zapisnika, izvješća, obrazaca i drugih materijala. Takav sustav treba biti dovoljno jednostavan da ne stvara nepotrebno administrativno opterećenje, ali i dovoljno pregledan da omogućuje kasniji pronalazak podataka i sigurnu pohranu dokumentacije. Pri određivanju pristupnih prava preporučuje se voditi računa o ulozi pojedinog člana tima, tako da osobe odgovorne za vođenje i ažuriranje dokumentacije imaju širi pristup, dok drugi članovi imaju pristup onim sadržajima koji su im potrebni za rad i informiranost.

Digitalni alati trebaju biti podrška radu kluba mladih, a ne njegova zamjena. Njihova je vrijednost u tome što mogu smanjiti administraciju, ubrzati komunikaciju, olakšati evaluaciju i povećati preglednost rada, ali samo ako su prilagođeni stvarnim kapacitetima i potrebama lokalnog društva. Zbog toga je važno birati rješenja koja su jednostavna, dostupna i razumljiva svim osobama uključenima u rad kluba mladih.

8. Zaključak

Ove Smjernice nastale su s namjerom da klubovima mladih Hrvatskog Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije pruže zajednički, jasan i primjenjiv okvir za daljnji razvoj rada s mladima. Njihova je vrijednost u tome što ne polaze samo od organizacijskih potreba, nego prije svega od iskustava, prijedloga i stvarnih potreba mladih, kao i od mogućnosti i izazova koji postoje u lokalnim zajednicama. U tom smislu, Smjernice predstavljaju poveznicu između postojećih dobrih praksi, razvoja kvalitete rada i budućih prilika za snažnije uključivanje mladih u život kluba, društva Crvenog križa i zajednice.

Dokument potvrđuje da kvalitetan klub mladih nije samo mjesto provedbe aktivnosti, nego prostor učenja, pripadanja, odgovornosti, solidarnosti i postupnog razvoja mladih. Programsko strukturiranje i edukacije, mobilnost i umrežavanje, volonterski menadžment i kapacitiranje te sustav praćenja, komunikacije, evaluacije i diseminacije zajedno čine povezanu cjelinu. Tek kada se ta područja promatraju međusobno povezano, klub mladih može se razvijati kao stabilan, uključiv i održiv prostor koji mladima nudi ne samo sadržaj, nego i mogućnost stvarnog sudjelovanja, preuzimanja uloge i osobnog rasta.

Posebna vrijednost ovih Smjernica jest i u tome što otvaraju prostor za promišljanje rada klubova mladih kao procesa koji se stalno razvija. U tom smislu one se mogu promatrati i u duhu pristupa koji naglašava važnost planiranja, provedbe, praćenja, vrednovanja i unapređenja. Iako ta logika nije strogo nametnuta kao jedini način strukturiranja rada, važno je da ostane prisutna u svakodnevnoj praksi klubova mladih. Klub mladih najznačajniji je onda kada zna što želi postići, kada aktivnosti provodi smisleno i uključivo, kada osluškuje povratne informacije mladih te kada je spreman prilagoditi i unaprijediti vlastiti rad na temelju iskustva.

Upravo zato ove Smjernice ne treba promatrati kao zatvoren i konačan dokument, nego kao razvojni alat koji treba živjeti u praksi. Njihova puna vrijednost ostvarit će se tek onda kada budu korištene u planiranju godišnjih aktivnosti, oblikovanju edukacija, pripremi i podršci volonterima, razvoju partnerstava, praćenju kvalitete rada i osmišljavanju novih mogućnosti za uključivanje mladih. Preporučuje se da se njihova primjena odvija postupno, u skladu s mogućnostima pojedinog kluba mladih i lokalnog društva Crvenog križa, uz realno planiranje koraka provedbe i otvorenost za prilagodbe.

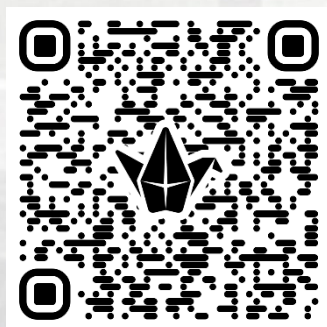
Za daljnju primjenu ovih Smjernica bit će osobito važno da svako društvo i svaki klub mladih, u skladu sa svojom organizacijskom strukturom i načinom rada, dodatno razradi operativne odgovornosti, nositelje pojedinih procesa i praktične korake provedbe. Takva razrada nije predmet ovoga zaključka, ali predstavlja važan sljedeći korak kako bi preporuke iz dokumenta bile što jasnije prevedene u svakodnevni rad. Jednako je važno da se kroz praksu nastavi osluškivati povratne informacije mladih i uvažavati potreba za promjenom kada se pokaže da određeni pristupi, aktivnosti ili oblici rada ne odgovaraju stvarnim potrebama kluba i njegovih članova.

U širem smislu, ove Smjernice mogu biti i važna osnova za daljnji razvoj klubova mladih u Osječko-baranjskoj županiji, za jačanje međusobne suradnje između društava Crvenog križa te

za buduću nadogradnju i širu primjenu unutar Hrvatskog Crvenog križa. Njihov je potencijal upravo u tome što povezuju vrijednosti Crvenog križa, iskustvo rada s mladima i konkretne razvojne smjerove koji mogu pomoći da klubovi mladih budu još vidljiviji, dostupniji, kvalitetniji i relevantniji mladima.

Zaključno, uspješan klub mladih nije onaj koji samo provodi velik broj aktivnosti, nego onaj koji mladima pruža smislen prostor za razvoj, sudjelovanje i pripadanje, koji uči iz vlastite prakse i koji ostaje otvoren za promjene. U tome se nalazi i temeljna poruka ovih Smjernica: klub mladih treba biti prostor u kojem se vrijednosti Crvenog križa susreću sa stvarnim životom mladih, a rad s mladima promatra kao dugoročan, odgovoran i zajednički proces izgradnje snažnije i povezanije zajednice.

Sufinancira

Europska unija

Erasmus+

Obogaćuje živote, širi vidike.

HRVATSKI CRVENI KRIŽ

DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

ISBN: 978-9-53471-400-3

9 789534 714003

Osnaživanje mladih za aktivno sudjelovanje u zajednici

Sufinancira **Erasmus+**
Europska unija Obogaćuje živote, širi vidike.

HRVATSKI CRVENI KRIŽ
DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE